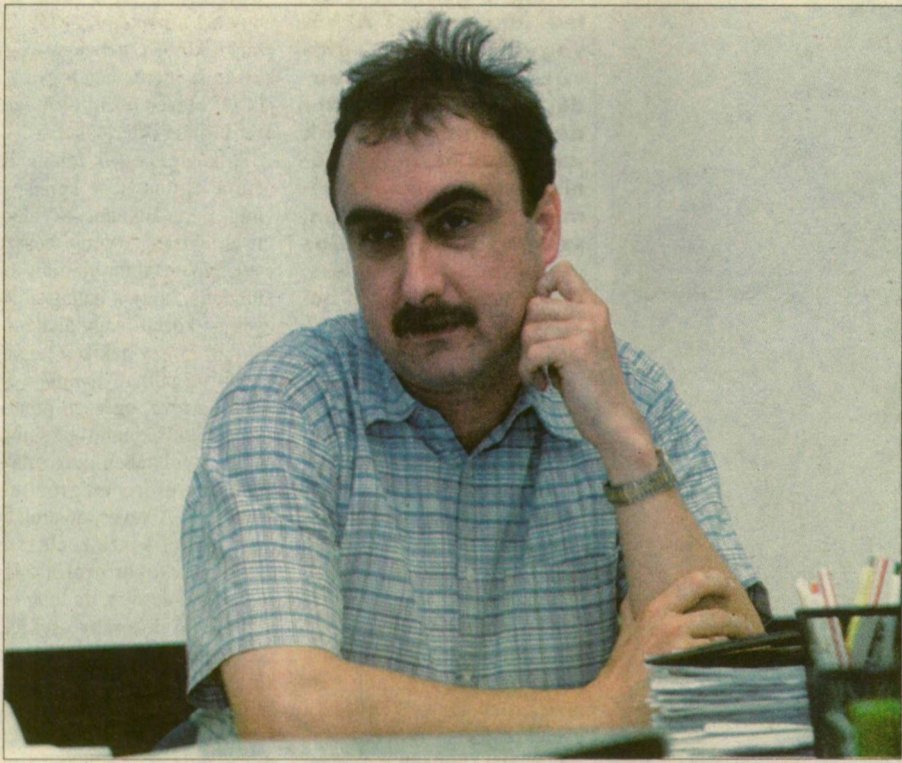

A közélet rákos daganata: a korrupció Üveggyöngy és mazsola

Löffler Tibor: Szövevényes, nehezen átlátható a kleptokrácia világa.
(Fotó: Miskolczi Róbert)

Rendszerváltozás ide, politikai váltógazdaság oda: a korrupció maradt. Suttog a város, hűledezik a polgár az országos léptékű és a helyi, megvesztegetésekről szóló történetek hallatán. Miért terjed a mendemonda, hogy „Kilóra megvehető X vagy Y politikus!”, hogy „A legtöbb csúszópénzt fizető pályázó kapja meg a kivitelezés jogát ennél vagy annál a beruházásnál is.”? A korrupció természetét Löffler Tiborral, a Szegei Tudományegyetem Politológiai Tanszékének adjunktusával beszélgetve jellemezzük.

A rendszerváltozás után az első, elhíresült, korrupcióra utaló mondat Lengyel Lászlótól származik, aki kijelentette: *mindenki tudja, hogy az Antall-kormány minisztereinek mi az ára. A Horn-kormány négy évét az ellenzik, élen a Fidesszel, a XX. század legnagyobb korrupciós ciklusának, az akkori politikai elit uralta időszakot*

„kleptokráciának” nevezte. A Fidesz 1996-os látélete már jelezte, hogy az a párt a választásokra való felkészülés kulcsproblémájá-

nak tekinti a korrupciót. Ugyanakkor a hatalomra került Fidesz-Magyar Polgári Párt ténykedésére is árnyékot vetnek a megvesztegetési ügyeket emlegető pletykák.

A mai közélet egyik problémájának érzi a politológus, hogy az *átlagember úgy véli: a politikus azért akarja a hatalmat, hogy teletömhesse a zsebét. E közvélekedés mindenre, még a kisebb települések önkormányzati képviselőire is kiterjed. A jelenlegi oka a több évtizedes gyanú és tapasztalat, mely szerint a közhivatalnokoknak, a politikusoknak megadatik a lehetőség, hogy törvénytelenségeket kövessenek el, büntetlenül. Egyes pártokról is kitűdött, hogy különböző módszerekkel – például a szocialisták „mazsolákkal és üveggyöngyökkel”, azaz betetetéssel – igyekeztek korrumpálni és manipulálni, például a sajtót. De az újságírók egy része is hajlamos arra, hogy korrumpálja a politikusokat: például bizalmas információért cserébe terjedelmes interjú, egyéb propaganda lehetőséget kínálva. Tehát szövevényes, nehezen átlátható a kleptokrácia világa. Hiszen – így a politológus – *minden pozícióban, ahol emberek sorsa függ egy-egy döntéstől, fölbukkanhat a korrupció.**

Intézményes kényszer Löffler Tibor szerint, hogy, bár e nélkül is működőképes lenne a társadalom, mégis *terjed a korrupció.* Ennek

megtisztulása, a belső átrendeződés – utal egyfajta törvényszerűsége a politológus. A nagy korrupciós botrányok többnyire a gazdaság és a politika kapcsolatának vadhatásai. De elérhetik az igazságszolgáltatás berkeit is. Mivel már mindegyik párt átesett a korrupciós gyermekbetegségen, *Löffler Tibor reméli: 2002-től tisztább lesz a közélet.*

A közhivatalok esetében kulcskérdés, hogy a politikai hatalom birtokosai elszánják-e magukat a korrupció elleni küzdelemre, ami büntetőjogi szigorításokkal jár. Lényeges pont az ügyek nyilvánosságra hozatala is – véli Löffler –, ugyanis *egy társadalom jogkövető magatartása nagyban függ attól, hogy az élite tartozók törvénytelenégei mennyiben kapnak nyilvánosságot.* Ugyanakkor ha túlzottan nagy a nyilvánosság, akkor csökken

a jogkövető magatartás.

A nyilvánosság egyensúlyteremtő funkciója akkor érvényesül, ha a társadalom és az elit is megtapasztalja, hogy mivel jár a szennyes kitergetése. *De ez nem lehet oly mértékű, hogy csömörös undort okozzon.*

A megvesztegetéses ügyeknek csak kicsiny töredéke derül fény. A tényfőtársban jelentős a nyilvánosság fórumainak, a bátor újságíróknak a szerepe. A Transparency International, a korrupció elleni küzdelmet zászlajára tűző szervezet magyarországi tagozata egyik elemzése szerint a volt szocialista országokban azonos trendek figyelhetők meg a bűnözés alakulásában: míg 1965 és 1979 között a bűnözés szintje lényegében nem változott, addig az 1989-ben bekövetkezett mennyiségi robbanás után számottevő a növekedés. Ennek ellenére *nem változott az ismertté vált korrupciós ügyek száma.* A rendszerváltás éveiben, illetve a privatizációs időszakban volt a legkevesebb az ismertté vált gazdasági vesztegetés száma. Egy nemzetközi felmérés szerint a skandináv országokban nem, ellenben Kelet-Közép-Európában népszerű a korrupciós pénz. A jelenség gazdasági hatásáról annyit, hogy a korrupció két-százalékos csökkenéséért félszázaléknyi GDP-növekedés a jutalom.

Újszászi Ilona

Pecatúrák

Maty-éri süllők

igazán lustásnak mondható, ám főként azért volt ez így, mert napjegyét csak nyolckor tudtam váltani.

A szomszéd szájában keszegek, törpék, ahogy kell, de mesélt egy valamikori pontyról is. Na, igen, gondoltam.

Miközben továbbra is serényen szedegette a törpéket, úgy döntöttem, csak az egyik botot dobom pontyra, a másikat rablóra, mert az a hír járta, hogy szépen eszik a süllő napközben is, amire viszont elég kevesen horgászhatnak; úgy általában Magyarországon főként a pontyozás divék.

Úgynevezett taposott hal-

oka, hogy erőforrás- és szolgáltatás-korlátos volt a szocializmus, s e hiánygazdaság hiánytársadalmában az emberek arra kényszerültek, hogy

megtalálják a kiskapukat.

E korszak oly hosszúvá nyúlt, hogy a szocializáció részévé vált a korrupció. Ez az „ismeret” és „módszer” a családon belül sajátítható el, de az, hogy valaki korrumpálódik-e, személyiségétől függ. A jelenség másik oka, hogy a rendszerváltással hirtelen módosult a politikai elit összetétele, s e csoportba olyanok is bekerültek, akik a közérdek helyett saját vagy érdekcsoportjuk pecsenyéjét sütögetik. Ezzel együtt a közhivatalnok étosza, azaz beállítódása, etikai-erkölcsi magatartása és munkához való viszonya se az igazi. E munkához való viszony nem azonosítható a jövedelemmel, hiszen a szegény, nem föltétlenül lop. Tehát az a kérdés, a közhivatalnok enged-e a kísértésnek, vagy elhárítja azt. Mivel a javak és szolgáltatások – a kereslethez képest – még mindig szűkösen állnak rendelkezésre, a társadalom rákos daganatává növekedett a korrupció.

A politikai pártok mind egyikének át kell esnie a tanulási folyamaton, aminek része, hogy fény derül a szervezet egyes elemeit és szintjeit érintő megvesztegetésekre, majd bekövetkezik a

(hét eleji bevásárlás, stb.), kapás kapásba ért, s a következő süllő, mintha lemásolta volna az első kapást. Ez is megvolt.

Estig párszor még pergetéssel is próbálkoztam, támolgyó kanál, körforgó vilantó műléggyel kombinálva, úszó és merülő wobler, de nem tudtam becsapni őket.

Szóval, a Maty süllőt adott, erre álmomban sem gondoltam volna, de azt hiszem, marad a módszer, az egyik botot mindig rablóra csalizom, mert ha belegondolok, hányszor finnyázták át a horgásznapokat a pontyok, közben meg lehet, hogy a süllő ott volt az orrom előtt, csak hát kukoricával diétás süllőt fogni? – egyszer már ez is sikerült, de csak egyszer.

Podmaniczky Szilárd

A Délmagyarország pályázatának díjnyertes műve Menekülésünk naplója (8.)

„Ez a napló egy gyermeké. Egy 11 éves kislány írta, a második világháború utolsó hét hónapjában, mely idő alatt szüleivel és nővérével a harcok elől Szege dről menekülve, keresztül utazott az országon, egészen a nyugati határig, Szombathelyig.”

1945. márc. 9. Reggel 8 óra körül keltem fel. Nagyon kimerült és fáradt voltam. Kitarítottunk, kisriadót fújtak. Még egy kicsit kártyáztam, s fújták a nagyot is. Összekaptuk magunkat és siettünk kifelé a városból. A Rumi-út elején egy német teherautó megállt, és sokan felszálltak rá. Mi is felugrottunk hát és robogtunk kifelé. Szentkirály és egy másik falu között tett le bennünket, egy kastély mellett. Azután befutott az autó a kastély fenyes parkjába. Kis tévovázás után mi is elindultunk a kastély felé. Bementünk a fenyes közbe. Minden nagyobb fenyes alá egy kis árok volt ásva és abban egy benzines hordó volt. Mindenfelé német barakkok voltak. Persze jól eldugva a fenyesben. Ott ténferegünk egy darabig. Közben erős szél fújt és hordta a havat. Az első sejtelenesen zúgott, csogott. Ebbe a zajba belevegült a távoli szőnyegbombázás tompa moraja. Ekkor egy német katona jött arrafelé. Anyu pedig megszólalt, mikor odaért. Mi ez? Feleletet persze nem várt. Gondolta, hogy úgyse tud magyarul. Pedig kapott feleletet: Bombadobás! Azután azt mondta:

Meg vannak ezek örülve! Anyu erre nem állhatta ki szó nélkül és megkérdezte: Ilyen jól tud magyarul? A katona így felelt: Igen. Tolmács vagyok. A VII–VIII. gimnáziumot és két egyetemet Kolozsváron jártam. Így volt elég időm, hogy megtanuljak magyarul. Beszélgetni kezdtünk. Elmondta, hogy ő bent lakik Szombathelyen az állomás mellett. Csak most beteg, és ide küldték „üdülni”. (Mert volt ott egy vöröskeresztes barakk is). De holnap már mehet haza. Pedig, azt mondja, sokkal rosszabbul érzem magam, mint mikor idejöttem. Közben Anyu megkérdezte, nem tud-e valahol itt egy lakást. Azt mondta, hogy van itt egy német nő, ki szintén tolmács és az esetleg az ismerőseinél tudna szerezni. El is vezetett bennünket abba a majorba, ahol a nő lakott. De nem volt otthon. Akkor elmagyarázta, hogy hol keressük. Abban a másik faluban. Elváltunk egymástól. De mi a végén mégsem mentünk a másik faluba, hanem ellenkező irányba, Szentkirályra. Ott az első ház ajtajában állt egy asszony. Tőle is megkérdeztük, hogy tud-e valahol lakást? Azt mondta, hogy nincs sehol. Azután kérdezte, hogy fázunk-e? Bizony fázunk, feleltük. Akkor behívott bennünket. Azt mondta, hogy: jöjjenek be, mert megfagnak, úgyis van itt már egy fiatalasszony, ki szintén a riadó elől jött ki a városból. Örömmel fogadtuk el ezt az ajánlatot. Bementünk. Ennek az asszonynak volt egy 4-5 éves körüli fia és egy fél éves kislánya, ki kocsiban feküdt,

és nagyon nyögött, mert beteg volt. Azt mondta az asszony, hogy az orvos nem mondta meg, hogy mi a baja, csak orvosságot írt neki. Nagyon köhög. Tegnap este nagyon rosszul volt, mondta az asszony, azt hittük, hogy meghal. Már meg is gyújtottuk a szentelt gyertyát. Közben egyre zuhogott a bomba. Az asszonyok azt mondták, hogy ez Szombathely. Az ablakok is remegtek. Mi erre nagyon megijedtünk, mert hiszen Apu bent volt a városban. Pedig a fiatalasszony férje, ki katona volt, s szintén a városból jött ki, az is azt mondta, hogy ez Szombathely. Mikor elhalkult a zaj, akkor a katona és felesége felkészültek, hogy visszamennek a városba. Megkértük őket, hogy vigyenek el minket is. Meg is ígérték. Kimentünk a szekerhez, ahol még két katona volt. Már éppen fel akartunk szállni, amikor újra elkezdtek bombázni. Gyorsan visszamentünk a házba, nem mertünk bemenni a városba. Jó idő múlva, mikor már minden zaj elült, ismét felültünk és kihajtottunk az országútra. Ott megkérdeztük egy katonát, hogy még mindig nem fújták le? Most fújják, felelt a katona. Azután elkezdünk robogni. A kocsi rettenetesen rázott. A kancsó összetört. Közben a városban kisriadót fújtak. Mi evvel nem törődve rohantunk tovább. Végre, a Szőlősi utcában megállt a kocsi és innen, szörnyű szélben hazavándliztunk. Apu itthon volt már.

(Folytatjuk.)
Radányi Edit

Tutti Frutti

Ericsson A1018s + Praktikum előfizetés

Ericsson T10s + Momentum előfizetés

+ FM rádiós headset

bruttó 39.900 Ft

Ericsson A1018s

Ericsson T10s

A nyár hűsítő meglepetése: Tutti Frutti. A csomag, amibe mindent beleadunk. Egy Ericsson T10s mobiltelefon Momentum előfizetéssel, egy Ericsson A1018s készüléket Praktikum Classic előfizetéssel, plusz egy kis zenét füleink: egy Ericsson FM rádiós headset-et, azaz egy mikrofonos fülhallgatót és egy rádiót egyben. Ezen keresztül rádiót hallgathat, amikor éppen nem beszélget. És mindez együtt csak bruttó 39 900 Ft! Ugye, jól hangzik?!

Az akciós csomag megvételéhez ugyanazok a dokumentumok szükségesek, mint az igénybevétel díjat utólag fizető előfizetés vásárlása esetén. A további részletekről és készülékajánlatokról érdeklődjön területi képviselőtőlünk (Szege, Széchenyi tér 2/A) vagy az Önhöz legközelebbi hivatalos viszonteladónknál! Az árak az áfát tartalmazzák. A készülékek csak Pannon GSM SIM-kártyával működnek. Az ajánlat június 14-től a készlet erejéig tart! Pannon GSM nonstop ügyfélszolgálat: 06 20 920 0200. www.pannongsm.hu

PANNON GSM
Az élvonal.